اعتقاد به قیام

مهدی (عج)

ناصر مکارم شیرازی

بسم الله الرحمن الرحيم

اعتقاد به قیام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

نویسنده:

آیت الله ناصرمکارم شیرازی

ناشر چاپی:

روزنامه اطلاعات

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

اعتقاد به قیام مهدی (عج)

مشخصات کتاب

شماره کتابشناسی ملی : ایران

سرشناسه : مکارم شیرازی ناصر، ۱۳۰۵ -

عنوان و نام پدیدآور : اعتقاد به قیام مهدی (عج)/ناصر مکارم شیرازی

منشا مقاله : اطلاعات ، ۲۸ مرداد ۱۳۸۷ : ص ۶

توصیفگر : محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم ۲۵۵ق -

توصیفگر : Muhammad ibn Hasan, Imam

توصیفگر : اعتقادات مذهبی توصیفگر : حکومت اسلامی توصیفگر : ظهور منجی

توصیفگر : جهان اسلام

آثار انتظار ظهور مهدی

بعضی از ناآگاهان چنین پنداشته اند که انتظار ظهور مهدی (ع) بر اساس آیات فوق (که درمقاله قبل آمده است) ممکن است سبب رکود و عقب ماندگی یا فرار از زیر بار مسؤولیتها و تسلیم در برابر ظلم و ستم گردد، چرا که اعتقاد به این ظهور بزرگ مفهومش قطع امید است از اصلاح جهان قبل از او حتی کمک کردن به گسترش ظلم و فساد است تا زمینه ظهور آن حضرت فراهم گردد.این سخنی است که سالهاست بر سرزبان مخالفان و منکران قیام مهدی (ع) است و ابن خلدون به آن اشاره کرده است، درحالی که مطلب کاملا برعکس است و انتظار این ظهور بزرگ آثار بسیار سازنده ای دارد که در ذیل به طور فشرده می آوریم تا معلوم شود آنها که چنین قضاوت کرده اند قضات عجولانه و حساب نشده ای است در برابر مساله ای که هم در قرآن مجید به آن شاره شده و هم در احادیث متواتره که در کتب معروف اهل سنت و منابع مشهور شیعه آمده با صراحت مطرح شده است.

حقیقت انتظار و آثار سازنده آن

سخن در این بود که آیا ایمان به ظهور مهدی (ع) با آن برنامه جهانیش که عالم را پر از عدل و داد می کند و ریشه های ظلم و ستم را قطع می نماید اثر سازنده تربیتی دارد یا آثار منفی؟آیا ایمان به چنین ظهوری انسان را چنان در افکار رؤیایی فرو می برد که از وضع موجود خود غافل می گردد و تسلیم هرگونه شرایط می کند؟و یا این که به راستی این عقیده یک نوع دعوت به قیام و سازندگی فرد و اجتماع است؟آیا ایجاد تحرک می کند یا رکود؟آیا مسئولیت آفرین است یا مایه فرار

از زیر بار مسئولیتها؟وبالاخره آیامخدر است یا بیدار کننده؟ولی قبل از توضیح و بررسی این سؤالات توجه به یک نکته کاملاً ضروری است و آن این که سازنده ترین دستورات و عالیترین مفاهیم هرگاه بدست افراد نا وارد یا نالایق یا سوء استفاده چی بیفتد ممکن است چنان مسخ شود که درست نتیجه ای بر خلاف هدفی اصلی بدهد و در مسیری بر ضد آن حرکت کند و این نمونه های بسیار دارد و مسئله «انتظار» بطوری که خواهیم دید در ردیف همین مسائل است.بهر حال برای رهایی از هر گونه اشتباه در محاسبه در این گونه مباحث باید به اصطلاح آب را از سرجشمه گرفت تا آلودگیهای احتمالی نهرها و کانالهای میان راه در آن اثر نگذارد.یعنی ما در بحث انتظار مستقیما به سراغ اصلی اسلامی رفته و لحن گوناگون روایاتی راکه روی مسئله انتظار تاکید می کند مورد بررسی قرار می دهیم تا از هدف اصلی آگاه شویم.اکنون با دقت با این چند روایت توجه کنید:۱- کسی از امام صادق (ع) پرسید: چه می گوئید درباره کسی که دارای ولایت پیشوایان است و انتظار ظهور حکومت حق را می کشد و در این حال از دنیا می رود؟امام (ع) درپاسخ فرمود: هو بمنزله من کان مع القائم فی فسطاطه - ثم سکت هنیئه - ثم قال هو کمن کان مع رسول الله:«او همانند کسی است که با رهبر این انقلاب در خیمه او(ستاد ارتش او) بوده باشد - سپس کمی سکوت کرد - و فرمود مانند کسی است که با پیامبر اسلام (ص) در «مبارزاتش» همراه بوده است». [۱] .عین این مضمون در روایات زیادی با تعبیرات مختلفی نقل شده است.۲-

در بعضی «بمنزله الضارب بسیفه فی سبیل الله»:«همانند شمشیر زنی در راه خدا».۳- و در بعضی دیگر «کمن قارع مع رسول الله بسیفه»: «همانند کسی است که در خدمت پیامبر با شمشیر بر مغز دشمن بکوبد».۴- در بعضی دیگر «بمنزله من کان قاعدا تحت لواء القائم»: «همانند کسی است که زیر پرچم قائم بوده باشد».۵- و در بعضی دیگر«بمنزله المجاهد بین یدی رسول الله (ص): «همانند کسی است که پیش روی پیامبر جهاد کند».۶- و بعضی دیگر «بمنزله من استشهد مع رسول الله: «همانند کسی است که با پیامبر شهید شود».این تشبیهات هفتگانه که در موردانتظار ظهور مهدی (ع) در این شش روایت وارد شده روشنگر این واقعیت است که یک نوع رابطه و تشابه میان مسئله «انتظار از یک سو، و «جهاد»، و مبارزه با دشمن در آخرین شکل خود از سوی دیگر وجود دارد.۷- در راویت متعددی نیز انتظار چنین حکومتی را داشتن، به عنوان بالا-ترین عبادت معرفی شده است.این مضمون در بعضی از احادیث از پیامبر و در بعضی از امیر مؤمنان علی (ع) نقل شده است، در حدیث می خوانیم که پیامبر فرمود: افضل اعمال امتی انتظار الفرح من الله عزوجل»: «بالاترین اعمال امت من انتظار فرج از ناحیه خدا کشیدن است». [۲] .و در حدیث دیگری از پیامبر می خوانیم «افضل العباده انتظار الفرج»: [۳] .این تعبیرات همگی حاکی از این است که انتظار چنان انقلابی داشتن همیشه توام با یک جهاد وسیع و دامنه دار است این را در نظر داشته باشید تابه سراغ مفهوم انتظار رفته سپس از مجموع آنها نتیجه گیری کنیم.

مفهوم انتظار

«انتظار» معمولا به حالت کسی گفته می شود که

از وضع موجود ناراحت است و برای ایجاد وضع بهتری تلاش می کند.فی المثل بیماری که انتظار بهبودی می کشد، یا پدری که در انتظار بازگشت فرزندش از سفر است، از بیماری و فراق فرزند نارحتند و برای وضع بهتری می کوشند.همچنین تاجری که از بازار آشفته ناراحت است و در انتظار فرو نشستن بحران اقتصادی می باشد این دو حالت را دارد «بیگانگی با وضع موجود» و «تلاش برای وضع بهتر».بنابراین مسئله انتظار حکومت حق و عدالت مهدی و قیام مصلح جهانی در واقع از دو عنصر است عنصر نفی و عنصر اثبات عنصر نفی همان بیگانگی است با وضع موجود و عنصر اثبات خواهان وضع بهترین بودن است.و اگر این دو جنبه در روح انسان به صورت ریشه دار حلول کند سرچشمه دو رشته اعمال دامنه دار خواهد شداین دو رشته اعمال عبارتند از ترک هر گونه همگاری و هماهنگی با عوامل ظلم و فساد و حتی مبازره با آنها از یک سو، و خود سازی و خودیاری و جلب آمادگیها جسمی و روحی و مادی و معنوی برای شکل گرفتن آن حکومت واحد جهانی و مردمی از سوی دیگر.و خوب که دقت کنیم می بینم هر دو قسمت آن سازنده و عامل تحرک و آگاهی و بیداری است.با توجه به مفهوم اصلی «انتظار» معنی روایات متعددی ه در بالا درباره پاداش و نتیجه کار منتظران نقل کردیم به خوبی درک می شود. اکنون می فهمیم چرا منتظران واقعی گاهی همانند کاسنی شمرده شده اند که در خیمه حضرت مهدی (ع) یا زیر پرچم او هستند یا کسی که در راه خدا شمشیری می زند، یا به خون خود آغشته شده، یا شهید

گشته است.آیا اینها اشاره به مراحل مختلف و درجات مجاهده در راه حق و عدالت نیست که متناسب با مقدار آمادگی و درجه انتظار افراد است؟یعنی همانطور که میزان فداکاری مجاهدان راه خدا و نقش آنهابا هم متفاوت است، انتظار و خود سازی و آمادگی نیز درجات کاملا متفاوتی دارد که هر کدام از اینها با یکی از آنها از نظر مقدمات و نتیجه گیری شباهت دارد هر دو جهادند و هر دو آمادگی می خواهند و خود سازی کسی که در خیمه رهبر چنان حکومتی قرار گرفته یعنی در مرکز ستاد فرماندهی یک حکومت جهانی است نمی تواند یک فرد غافل و بیخبر و بی تفاوت بوده باشد آنجا جای هر کس نیست جای افرادی است که به حق شایستگی چنان موقعیت و اهمیتی را دارند.همچنین کسی که سلاح در دست دارد ودر برابر رهبر این نقلاب با مخالفان حکومت صلح و عدالتش می جنگد آمادگی فراوان روحی و فکری ورزمی باید داشته باشد.برای آگاهی بیشتر از اثرات واقعی انتظار ظهور مهدی (ع) به توضیح زیرتوجه کنید.

انتظار یعنی آماده باش کامل

من اگر ظالم و ستمگرم چگونه ممکن است در انتظار کسی باشم که طعمه شمشیرش خون ستمگران است؟من اگر آلوده و ناپاکم چگونه می توانم منتظر انقلابی باشم که شعله اولش دامان آلودگان را می گیرد؟ارتشی که در انتظار جهاد بزرگی است آمادگی رزمی نفرات خود را بالا می برد و روح انقلاب در آنها می دمد و هرگونه نقطه ضعفی را اصلاح می کند.زیرا چگونگی انتظار همواره متناسب با هدفی است که در انتظار آن هستیم.انتظار آمدن یک مسافر عادی از سفر.انتظار بازگشت یک دوست بسیار عزیز.انتظار فرارسیدن چیدن میوه از درخت و درو کردن

محصول.هر یـک از این انتظارهـا آمیخته بـا یک نوع آمادگی است، در یکی بایـد خانه را آماده کرد و وسایل پـذیرایی فراهم ساخت، در دیگری ابزار لازم و داس و کمباین و....اکنون فکر کنید آنها که انتظار قیام یک مصلح بزرگ جهانی را می کشند در واقع انتظـار انقلاب و دگرگـونی و تحولی را دارنـد که وسـیعترین و اساسـی ترین انقلابهـای انسـانی در طول تاریـخ بسـر است.انقلابی که بر خلاف انقلابهای پیشـین جنبه منطقه ای نداشته بلکه هم عمومی و همگانی است و هم تمام شئون و جوانب زندگی انسانهارا شامل می شود، انقلابی است سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اخلاقی.

خود سازی فردی

چنین تحولی قبل از هر چیز نیازمند به عناصر آماده و با ارزش انسانی است که بتوانندبار سنگین چنان اصلاحات وسیعی را در جهان بدوش بکشـند و این در درجه اول محتاج به بالا بردن سـطح اندیشه و آگاهی و آمادگی روحی و فکری برای همکاری در پیـاده کردن آن برنـامه عظیم است. تنگ نظریها، کوته بینیها، کـج فکریها، حسادتها، اختلافات کودکانه و نابخردانه و بطور کلی هر گون نفاق و پراکنـدگی با موقعیت منتظران سازگار نیست.نکته مهم این است که منتظر واقعی برای چنان برنامه مهمی هرگز نمی توانـد نقش تماشاچی را داشـته باشـد باید از هم اکنون حتما در صف انقلابیون قرار گیرد.من اگر فاسد و نادرسـتم چگونه می توانم در انتظار نظامی که افراد فاسد و نادرست در آن هیچگونه نقشی ندارند بلکه مطرود و منفور خواهند بود روز شماری کنم.آیا این انتظار برای تصفیه روح و فکر و شستشوی جسم و جان از لوث آلودگیها کافی نیست؟ارتشی که در انتظار جهاد آزادگی بخش به سر می برد حتمابه

حالت آماده باش کامل در می آید سلاحی را که برای چنین میدان نبردی شایسته است بدست می آورد، سنگرهای لازم را می سازد آمادگی رزمی افراد خود را بالا می برد.روحیه افراد خود را تقویت می کند و شعله عشق و شوق برای چنین مبارزه ای را در دل فرد فرد سربازانش زنده نگه می دارد ارتشی که دارای چنین آمادگی نیست هرگز در انتظار به سر نمی برد و اگر بگوید دروغ می گوید.انتظار یک مصلح جهانی به معنای آماده باش کامل فکری و اخلاقی، مادی و معنوی برای اصلاح همه جهان است فکر کنید چنین آماده باشی چقدر سازنده است.برای تحقق بخشیدن به چنین انقلابی مردانی بسیار بزرگ و مصمم و بسیار نیرومند و شکست ناپذیر، فوق العاده پاک و بلندنظر کاملا آماده و دارای بینش عمیق لازم است.و خود سازی برای چنین هدفی مستلزم به کاربستن عمیق ترین برنامه های اخلاقی و فکری و اجتماعی است، این است معنای انتظار واقعی آیا هیچکس می تواند بگوید چنین انتظاری سازنده نیست؟

خودیاریهای اجتماعی

منتظران راستین در عین حال وظیفه دارند تنها به خویش نپردازند بلکه مراقب حال یکدیگر باشند و علاوه بر اصلاح خویش در اصلاح دیگران نیز بکوشند زیرا برنامه عظیم و سنگینی که انتظارش را می کشند یک برنامه فردی نیست برنامه ای است که تمام عناصر انقلاب باید در آن شرکت جویند، باید کار به صورت دسته جمعی و همگانی باشد، کوششها و تلاشها باید هماهنگ گردد و عمق و وسعت این هماهنگی باید به عظمت همان برنامه انقلاب جهانی باشد که انتظار آن را دارند.دریک میدان وسیع مبارزه دسته جمعی هیچ فردی نمی تواند از حال دیگران غافل بماند بلکه موظف است هر نقطه ضعفی را

در هر کجا ببیند اصلاح کند و هر موضع آسیب پذیری را ترمیم نماید و هر قسمت ضعیف را تقویت کند زیرا بدون شرکت فعالانه و هماهنگ تمام مبارزین، پیاده کردن چنان برنامه ای امکان پذیر نیست.بنابراین منتظران واقعی علاوه بر اینکه به اصلاح خویش می کوشند وظیفه خود می دانندکه دیگران را نیز اصلاح کنند.این است اثر سازنده دیگری برای انتظار قیام یک مصلح جهانی واین است فلسفه آن همه فضیلتها که برای منتظران راستین شمرده شده است.

منتظران راستین در فساد محیط حل نمی شوند

اثر مهم دیگری که انتظار مهدی دارد حل نشدن در مفاسد محیط و عدم تسلیم در برابر آلودگیها است.توضیح این که هنگامی که فساد فراگیر می شود و اکثریت یا جمع کثیری رابه آلودگی می کشاند گاهی افراد پاک در یک بن بست سخت روانی قرار می گیرند، بن بستی که از یأس اصلاحات سرچشمه می گیرد.گاهی آنها فکر می کنند که کار از کار گذشته و دیگر امیدی به اصلاح نیست و تلاش و کوشش برای پاک نگاهداشتن خویش بیهوده است این نومیدی و یاس ممکن است آنها را تدریجا به سوی فساد و همرنگی با محیط بکشاند و نتوانند خود را به صورت یک اقلیت صالح در برابر اکثریت ناسالم حفظ کنند و همرنگ جماعت نشدن را موجب رسوایی بدانند.تنها چیزی که می تواند در آنها امید بدمد و به مقاومت و خویشتن داری دعوت کند و نگذارد در محیط فاسد حل شوند امید به اصلاح نهایی است تنها در این صورت است که آنها دست از تلاش و کوشش برای حفظ پاکی و اصلاح دیگران بر نخواهند داشت.و اگر می بینیم در دستورات اسلامی یأس از آمرزش یکی از بزرگترین گناهان شمرده شده است و

ممکن است افراد ناوارد تعجب کنند که چرا یأس از رحمت خدا اینقدر مهم تلقی شده است حتی مهمتر از بسیاری از گناهان، فلسفه اش در حقیقت همین است که گناهکار مأیوس از رحمت هیچ دلیلی ندارد که به فکر جبران بیفتد و یا لااقل دست از ادامه گناه بردارد و منطق او این است اکنون که آب از سر من گذشته است چه یک قامت چه صد قامت، من که رسوای جهانم غم دنیا هیچ است. بالاتر از سیاهی رنگ دیگر نیست، آخرش جهنم است من که هم اکنون آنرا برای خود خریده ام از چه می ترسم و مانند این منطقها...اما هنگامی که روزنه امید برای او گشوده شود، امید به عفو پروردگار، امید به تغییر وضع موجود نقطه عطفی در زندگی او خواهدشد و او را به توقف کردن در مسیر گناه و بازگشت به سوی پاکی و اصلاح دعوت می کند.به همین دلیل امید را می توان همواره به عنوان یک عامل موثر تربیتی در مورد افراد فاسد شناخت همچنین افراد صالحی که در محیطهای فاسد گرفتارند بدون امید نمی توانند خویشتن را حفظ کنند.نتیجه این که انتظار ظهور مصلحی که هر قدر دنیا فاسدتر می شود امید ظهورش بیشتر می گردد اثر فزاینده روانی در معتقدان دارد و آنهارا در برابر امواج نیرومند فساد بیمه می کند آنهانه تنها با گسترش دامنه فساد محیط مأیوس نمی شوند بلکه به مقتضای «وعده وصل چون شود نزدیک – آتش عشق تیزتر گردد» وصول به هدف را در برابر خویش می بینند و کوششان برای مبارزه با فساد و یا حفظ خویشتن با شوق و عشق زیادتری تعقیب می گردد.از مجموع بحثهای گذشته چنین نتیجه

می گیریم که اثر تخدیری انتظار تنها در صورتی است که مفهوم آن مسخ یا تحریف شود همانگونه که جمعی از مخالفان تحریفش کرده اند و جحمعی از موافقان مسخش – اما اگر به مفهوم واقعی در جامعه و فرد پیاده شود یک عامل مهم تربیت و خود سازی و تحرک و امید خواهد بود.از جمله مدارک روشنی که این موضوع را تایید می کند این است که در ذیل آیه وعدالله الذین آمنوا منکم وعملوا الصالحات لیستخلفنهم فی الارض...)«خداوند به آنها که ایمان دارند و عمل صالح انجام می دهند وعده داده است که حکومت روی زمین را در اختیارشان بگذارد» از پیشوایان بزرگ اسلام نقل شده است که منظوراز این آیه «هو القائم و اصحابه»: مهدی و یاران او هستند». [۴] .و در حدیث دیگری می خوانیم (نزلت فی المهدی):این آیه درباره مهدی (ع) نازل شده است».در این آیه مهدی (ع) و یارانش به عنوان (الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات) «آنها که ایمان و عمل صالحی دارند» معرفی شده اند بنابراین تحقق این انقلاب جهانی بدون ایمان مستحکم که هر گونه ضعف وزبونی و ناتوانی را دور سازد و بدون اعمال صالحی که راه را برای اصلاح جهان بگشاید اماکن پذیر نیست و آنها که در انتظار چنین برنامه ای هستند هم باید سطح آگاهی و ایمان خود را بالا ببرند و هم در اصلاح اعمال خویش بکوشند.تنها چنین کسانی هستند که می توانند نوید شرکت در حکومت او بخود دهند، نه آنها که باظلم و ستم همکاری دارند و نه آنها که از ایمان و عمل صالح بیگانه اند. نه افراد ترسو وزبونی که بر اثر ضعف ایمان از همه چیز

حتی از سایه خود می ترسند.ونه افراد سست و بی حال و بیکاره ای که دست روی دست گذارده و در برابر مفاسد محیط و جامعه شان سکوت اختیار کرده و کمترین تلاش و کوششی در راه مبارزه با فساد ندارند.این است اثر سازنده قیام مهدی (ع) در جامعه اسلامی.خداوندا! دیدگان ما را به جمالش روشن کن، و ما را از یاران وفادار و سربازان فداکارش قرار ده!

پاورقی

[۱] محاسن برقی طبق نقل بحارالانوار، چاپ قدیم، ج ۱۳، ص ۱۳۶.

[۲] کافی بنا به نقل بحار، ج ۱۳، ص ۱۳۷.

[۳] کافی بنا به نقل بحار، ج ۱۳، ص ۱۳۶.

[۴] بحارالانوار قدیم، ج ۱۳، ص ۱۴.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

